

แนวคิดการจัดการความรู้เพื่อชุมชน (Concept note)

.....

รายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วย

- ประเด็นที่ต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น หรือแก้ปัญหาที่เป็นอยู่

การดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาโรงเรียนสันปูเลย ปัจฉิมวัย เทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- สถานการณ์ปัจจุบันของประเด็นนั้น

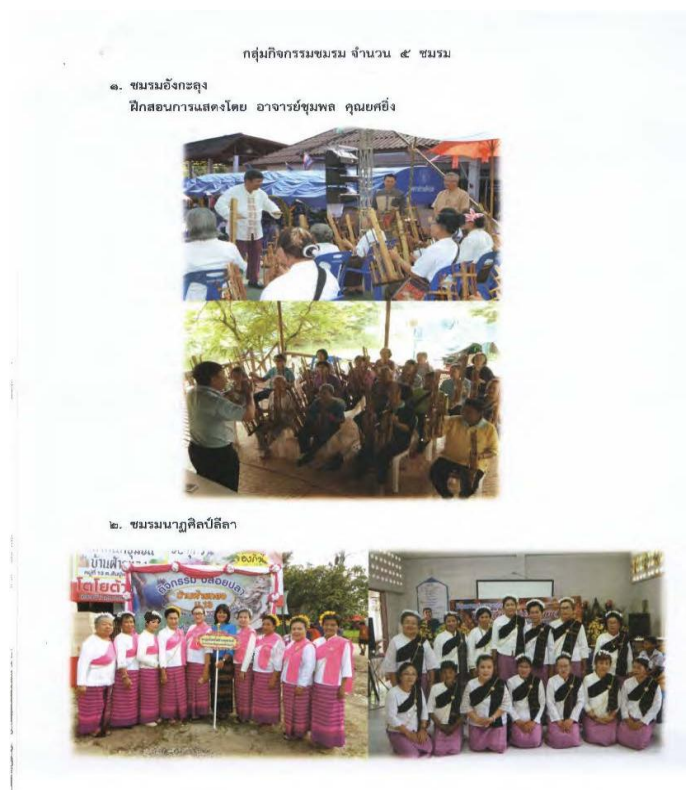
การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 -2583 กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นสะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้นขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 10.3 ล้านคน (ร้อยละ 16.2) ในปี 2558 เป็น 20.5 ล้านคน (ร้อยละ 32.1) ในปี พ.ศ. 2583 การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น พื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นจำนวนมาก จากในข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เผยถึงผลการสำรวจเรื่อง “สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต” พบว่าในปี 2560 ประเทศไทยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปราว 11.31 ล้านคน เป็นหญิง 6.23 ล้านคน ชาย 5.08 ล้านคน สัดส่วนผู้สูงอายุตามวัย เป็นผู้สูงอายุวัยต้น (60-69 ปี) ร้อยละ 57.4 วัยกลาง (70-79 ปี) ร้อยละ 29 และวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 13.6 ภาคเหนือ “ครองแชมป์” พื้นที่ที่มีสัดส่วนประชากรสูงวัยมากที่สุด ร้อยละ 21.1 รองลงมา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ร้อยละ 19.2 ส่วนภาคใต้ มีผู้สูงอายุน้อยที่สุด ร้อยละ 14.4



ภาพที่ 1 สังคมผู้สูงอายุ ในปี 2560

สำหรับเทศบาลตำบลสันปูเลย เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนักให้แก่ ครอบครัว ชุมชน สังคม และภาคส่วนต่างๆ ให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และต้องมีความรู้

ความสามารถ ในการดูแลและจัดสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้จังหวัดเชียงใหม่สามารถก้าวเข้าสู่ชุมชน สังคมผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพอย่างยั่งยืน (<https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/628567>) ในการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ไทยในศตวรรษที่ 21 โดยเทศบาลตำบลสันปูเลยได้ริเริ่มจัดตั้ง โรงเรียนสันปูเลยปัจฉิมวัย เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุและกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่คุณสูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็นที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ ประสบการณ์ ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชน ให้ผู้สูงอายุมีการพัฒนา คุณภาพชีวิต ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยได้ จัดทำกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในทุกวันศุกร์ ให้กับผู้สูงอายุโดยได้จัดกิจกรรมชมรม 5 ชมรม ขึ้น ได้แก่ 1.ชมรม อังกฤษ 2.ชมรมนาฏศิลป์ลีลา 3.ชมรมประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ 4.ชมรมวรรณกรรมล้านนา 5.ชมรมศิลปะพื้นบ้าน ล้านนา



๓. ชมรมประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์
๓.๑ การแปรรูปสมุนไพร



๓.๒ การทำพวงหรีด



๓.๓ การทำดอกไม้จันทน์



๓.๔ การทำเครื่องจักรสาน



๔. ชมรมวรรณกรรมล้านนา

๔.๑ การทำเครื่องสืบชะตา

๔.๒ การทำหมากสุ่มหมากเบ็ง



๕. ชมรมศิลปะพื้นบ้านล้านนา
การฟ้อนเจิง



กิจกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียน
- กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วย



- กิจกรรมร่วมไว้อาลัยเคารพศพนักเรียนหรือญาติของนักเรียน

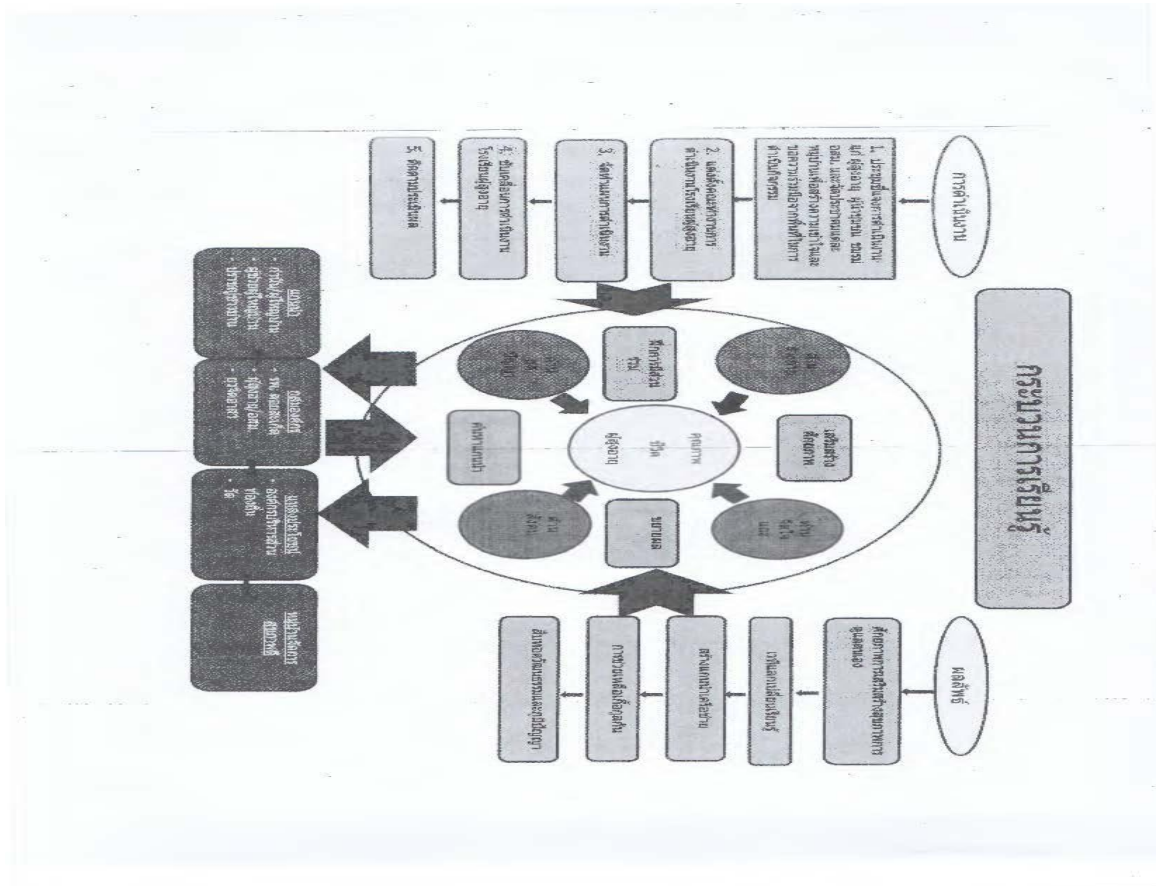


ภาพที่ 2 กิจกรรมผู้สูงอายุ

ในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้สูงอายุในโรงเรียนสันปูเลยปัจฉิมวัย พบว่ามีข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคบางอย่างที่ต้องพัฒนาการจัดการ ได้แก่ 1.บริเวณพื้นที่ในเทศบาลตำบลสันปูเลยพื้นที่กว้าง บางครั้งการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการร่วมงานกิจกรรมต่างอย่างไม่ทั่วถึง 2.ผู้สูงอายุบางรายไม่มีผู้ดูแล/ทอดทิ้งให้อยู่คนเดียว 3.ความรู้ความเข้าใจในด้านสิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุยังไม่ทั่วถึง

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้สนใจที่ศึกษาที่พัฒนาโครงการกิจกรรม ชมรมด้านต่างๆให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีหลักสูตรกิจกรรมต่างๆที่หลากหลายให้กับผู้สูงอายุมากขึ้นและในเรื่องประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับจากโรงเรียนผู้สูงอายุ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยในการกำหนดการดูแลและแนวทางพัฒนาสำหรับการเสริมสร้างการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทย ให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเป็นอยู่จริงของผู้สูงอายุในชุมชนไทยในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมมีคุณภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

- ความรู้-ทักษะ-วิธีคิด ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น-แก้ปัญหาที่เป็นอยู่ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบเพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาให้ดีขึ้น ดังนี้



ภาพที่ 3 กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลง-สิ่งทีคาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังการดำเนินโครงการจัดการความรู้

1. มีความเข้าใจสภาพปัญหา, ความต้องการ,กิจกรรมใหม่ๆ ในการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอตอยสะเกต จังหวัดเชียงใหม่ดีขึ้น
 2. ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง อายุยืนยาวขึ้น ช่วยให้คลายเหงา จิตใจกระชุ่มกระชวย สดชื่น รู้สึกภาคภูมิใจและตระหนักในคุณค่าความสามารถของตนเอง
 3. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับวัยเดียวกัน รู้เท่าทันและเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม
 4. เรียนรู้ทักษะทางด้านอาชีพ สามารถไปประกอบอาชีพสร้างงานสร้างรายได้ ช่วยเหลือตนเองได้
- ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

1. ได้รูปแบบแนวทางการพัฒนาการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนไทยในศตวรรษที่ 21
อย่างยั่งยืน

2. ชุมชนมีส่วนร่วมได้เรียนรู้กระบวนการ ในการในการแก้ปัญหาชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุในสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

3. โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นพื้นที่เรียนรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบ
ทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน